

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston mielenterveyden edistämisen periaatepäätökseksi

VN/19189/2024

Lausunnonantajan nimi ja yhteystiedot

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto (EPT-verkosto)

Kim Kannussaari, erityisasiantuntija

kim.kannussaari@ehyt.fi

Mielenterveyden edistäminen

Kaikessa mielenterveyttä edistävässä toiminnassa pääpaino tulee olla ennaltaehkäisyssä ja sitä tulee toteuttaa kaikilla sektoreilla. Tärkeää on myös mielenterveyden edistämisen kanssa yhdessä toteuttaa ehkäisevää päihdetyötä. Toteuttamalla suunnitelmallisesti, laadukkaasti ja pitkäjänteisesti ehkäisevää toimintaa, voidaan palveluissa säästää sekä inhimillistä kärsimystä ja resursseja.

Mielenterveys- ja päihdejärjestöt tekevät paljon ehkäisevää työtä ja periaatepäätöksessä myös viitataan järjestöjen tekemään työhön useissa kohdissa. Tämä on vahvassa ristiriidassa suunniteltujen järjestöleikkausten kanssa, joten siltä osin järjestöjen rooli mielenterveyden edistämässä on uhattuna.

Mielenterveys pääomana

Tavoitteet ovat hyviä ja se, että työtä tehdään poikkihallinnollisesti kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen kesken.

Lasten ja nuorten mielenterveyden rakentuminen arjessa

On hyvä, että järjestöjen työ on nostettu esiin ja siinä nostettu esiin myös ehkäisevä päihdetyö. Tähän tulee saada resursseja, jotta toimet voidaan toteuttaa laadukkaasti, laajasti ja pitkäjänteisesti. Samanaikaisesti ehkäisevän työn kanssa tulisi lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä ammattilaisia kouluttaa varhaiseen tunnistamiseen ja puheeksi ottoon sekä mielenterveyden, että päihteiden osalta.

Mielenterveysoikeudet

Hyvä, että stigmaan kiinnitetään huomiota, myös päihteiden osalta, ja sen vähentämiseksi tehdään kaikki voitava ja järjestöt voivat olla tässä työssä myös vahvasti mukana.

Ihmisten tarpeiden mukaiset, laaja-alaiset palvelut

Tässä esitetyt toimintamallit ovat hyviä, mutta siitä puuttuu se, että on huolehdittava myös siitä, että päihdeongelmista kärsivät henkilöt saavat mielenterveyspalveluita sekä päinvastoin. Huomioitaisiin nimenomaan ihmisten tarpeet.

Hyvä mielenterveysjohtaminen

On kiinnitettävä huomiota, että johtamisessa on myös verkostojohtaminen hyvällä tasolla. Järjestöt on myös saatava entistä paremmin mukaan.

Itsemurhien ehkäisy

Kehitetään varhaista tunnistamista ja puheeksi ottamista.

Tiivistelmä sisällöstä

- ehkäisevän päihdetyön merkityksen huomioiminen suojaavana tekijänä kaikissa vaiheissa
- päihde- ja mt-ongelmien yhteyden ja yhtäaikaisten palveluiden vähyys ongelmana edelleen
- työntekijöiden osaamisen varmistaminen suojaavien tekijöiden ja puheeksioton osalta, myös päihteiden osalta
- järjestöjen toimintaan viitataan usein, mutta samalla ollaan tekemässä valtavat leikkaukset järjestörahoitukseen.
- järjestöjen edustus vahvemmin mukaan rakenteisiin ja työryhmiin sekä kunta-, alue- ja valtakuntatasolla
- nuorisotyön vieminen kouluihin ja oppilaitoksiin osaksi oppilas- ja opiskelijahuoltoa.